

Biogramy osób uhonorowanych Krzyżem Wolności i Solidarności

1. Ewa Brojer

Pracowała w Instytucie Hematologii w Warszawie. Była aktywną działaczką NSZZ „Solidarność”. Po 13 grudnia 1981 r. uczestniczyła w spotkaniach, których celem było powołanie utajnionych struktur Związku „Solidarność”, a także zorganizowanie akcji propagandowej w postaci druku i kolportażu ulotek oraz biuletynów. Prowadziła konspiracyjną działalność w ramach reaktywowanego Społecznego Biura Informacyjnego Regionu Mazowsze polegającą na organizowaniu i wydawaniu nielegalnych pism „Głos Mazowsza”, „Monitor Mazowsza” i „Serwis Informacyjny Mazowsza”.

W związku z prowadzoną działalnością 2 stycznia 1982 r. została internowana i osadzona w Ośrodku Odosobnienia Warszawa-Grochów, a od 15 stycznia 1982 r. przebywała w Ośrodku Internowania dla Kobiet w Gołdapi. 9 lipca 1982 r. została zwolniona z internowania.

2. Mirosław Andrzej Dakowski

W latach 60. był członkiem Klubu Inteligencji Katolickiej w Warszawie. W 1980 r. napisał wraz z Michailem Nazarem książkę pt. *Solidarnost' – o raboczem dżiżenii w Polsce i o raboczem dżiżenii w Rossii*, wydaną w 1981 r. we Frankfurcie, która była kolportowana w ZSRR i bazach Armii Czerwonej w Polsce.

Od wiosny 1981 r. był członkiem NSZZ „Solidarność” w miejscu pracy-Instytucie Badań Jądrowych w Świerku. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność w podziemnych strukturach Związku. Organizował druk i kolportaż wydawnictw bezdebitowych w Instytucie, a także przerzut tych wydawnictw za granicę. W latach 1982-1983 był autorem artykułów i drukarzem pisma „W okopach”, wydawanego w Instytucie. Współpracował z wydawnictwem Krąg. W 1983 r. z Andrzejem Urbańskim założył podziemną oficynę wydawniczą „Wydawnictwo”, która funkcjonowała do 1985 r. (wydano około 60-ciu tytułów książek i broszur). W latach 1986-1989 publikował w paryskiej „Kulturze”.

Z powodu prowadzonej działalności opozycyjnej, w latach 1982-1987 był inwigilowany przez SB. W 1986 r. został zwolniony z pracy w IBJ oraz wielokrotnie zastrzegano mu prawo wyjazdu za granicę.

3. Janusz Klemens Głuszkiewicz

Pracował w Przedsiębiorstwie Państwowym Stacje Radiowe i Telewizyjne. Był przewodniczącym NSZZ „Solidarność” w miejscu pracy. Utrzymywał kontakty z działaczami regionu Mazowsze oraz został delegatem na zjazd regionu. Był jednym z organizatorów planowanych przez Związek akcji protestacyjnych i strajków w miejscu pracy. Redagował teksty do czasopisma sygnowanego przez NSZZ „Solidarność” pt. „Na łączach”, które rozprowadzał wśród pracowników PP Stacje Radiowe i TV.

Dnia 13 grudnia 1981 r. funkcjonariusze SB przeprowadzili z nim rozmowę ostrzegawczą, podczas której nie podpisał zobowiązania o zaprzestaniu działalności opozycyjnej. Dnia 17 grudnia 1981 r. został internowany w Ośrodku Odosobnienia w Warszawie Białoleśce, skąd został zwolniony 31 marca 1982 r. Po wyjściu z internowania nie zaprzestał działalności. W maju 1982 r. uczestniczył w spotkaniu zorganizowanym w kościele na warszawskim Grochowie, które miało na celu

przygotowanie do strajku w dniach 12-13 maja 1982 r. W latach 1982-1984 był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa.

4. Tomasz Czesław Gutry

W dniu 9 marca 1968 r. brał aktywny udział w demonstracji studentów przed gmachem Wydziału Elektroniki Politechniki Warszawskiej w Warszawie. W związku z powyższym, na mocy orzeczenia Kolegium Karno-Administracyjnego przy Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Warszawa-Śródmieście z 11 marca 1968 r. został skazany na 6 tygodni aresztu i 50 złotych grzywny. W dniu 11 marca 1968 r. został osadzony w Centralnym Więzieniu w Warszawie, a 19 marca 1968 r. przeniesiony został do Aresztu Śledczego na Służewcu. Ze względów zdrowotnych, w dniu 4 kwietnia 1968 r. udzielono mu przerwy w odbywaniu kary do 4 lipca 1968 r., przedłużonej do czasu rozstrzygnięcia sprawy o ułaskawienie. Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Warszawa Śródmieście postanowieniem z 23 sierpnia 1969 r. darowało ww. niewykonaną część kary aresztu na podstawie ustawy o amnestii z dnia 21 lipca 1969 r.

5. Ryszard Wincenty Jaroni

W latach 1982-1989 był aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych. Zajmował się głównie kolportażem prasy związkowej, w tym pisma „Informator NSZZ Solidarność Ziemi Zamojskiej - Rostocza”. Był współorganizatorem uroczystości patriotycznych na terenie gminy Komarów.

6. Grażyna Juzwa

W latach 1982-1989 współpracowała z Grupami Oporu „Solidarni”, Komitetem Porozumienia Międzyzakładowego „Solidarność” oraz Mazowiecką Konfederacją „Solidarność”. Pełniła rolę łącznika, zajmowała się m.in. przekazywaniem korespondencji pomiędzy tymi organizacjami oraz organizowaniem lokali i spotkań konspiracyjnych. Urządzała pokazy kina domowego i spektakle teatrów podziemnych. W latach 1982-1983 prowadziła sekretariat KPM „Solidarność”, a następnie w latach 1983-1984 sekretariat MK „Solidarność”.

7. Bogdan Krasicki

W latach 1980-1981 czynnie działał w strukturach NSZZ „Solidarność”. W okresie stanu wojennego był uczestnikiem akcji protestacyjnych i strajków w Zakładach Przemysłu Cukierniczego „22 lipca”, d. E. Wedel. W związku z działalnością w „Solidarności” w ramach represji z dniem 5 listopada 1982 r. powołano go do obycia dwuletniej zasadniczej służby wojskowej. W okresie od 5 listopada 1982 r. do 12 stycznia 1983 r. służył w jednostce wojskowej nr 1991-5. Kołobrzeskim pułku artylerii stacjonującym w Chełmie, gdzie brał udział w głódówce protestacyjnej. Od 12 stycznia 1983 r. służył w jednostce wojskowej nr 1039 - w 11. pułku kolejowym w Przemyśle, gdzie do końca dwuletniej służby pracował przy budowie linii kolejowej.

8. Stanisław Witold Kryda

Był słuchaczem Wyższej Oficerskiej Szkoły Pożarniczej w Warszawie. W dniach od 25 listopada do 2 grudnia 1981 r. z powodu podporządkowania uczelni

przepisom ustawy o szkolnictwie wojskowym w szkole wybuch strajk. Stanisław Kryda był członkiem składu Komitetu Strajkowego. 30 listopada 1981 r. uchwałą Rady Ministrów uczelnia została rozwiązana. Pomimo podjętych mediacji, strajk trwał nadal. 2 grudnia 1981 r. strajk został zakończony interwencją sił ZOMO i MO. Studenci, którzy odmówili podpisania deklaracji lojalności nie zostali przyjęci do nowoutworzonej w miejsce WOSP Szkoły Głównej Służby Pożarniczej, nie mogli też uczyć się na innych tego typu uczelniach w Polsce. Był wśród osób, które nie podpisały „lojalki” i tym samym nie mogły kontynuować nauki.

9. Wojciech Antoni Łubian

Był działaczem NSZZ „Solidarność”. Od września 1980 r. wszedł w skład Zarządu Koła Zakładowego nr 63 NSZZ „Solidarność” Regionu Mazowsze. Po zdelegalizowaniu „Solidarności”, w okresie stanu wojennego, działał nadal w konspiracji, zajmując się m.in. kolportażem podziemnej prasy. Brał udział w protestach ulicznych, podczas których dochodziło do konfrontacji z ZOMO.

13 maja 1982 r. na wezwanie działających w podziemiu struktur „Solidarności” zorganizował na terenie fabryki strajk solidarnościowy, za co został dyscyplinarnie zwolniony i przez ponad 8 miesięcy pozostawał bez pracy – dochodząc swoich praw przed sądem.

10. Zdzisław Lech Nagrodzki

W okresie legalnej „Solidarności” był przewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Zajeźdni R.11 Kleszczowa w Warszawie. Od marca 1982 r. do 1989 r. był aktywnym działaczem podziemnych struktur NSZZ „Solidarność”. Kolportował nielegalne publikacje, rozrzucał ulotki na ulicach miasta, brał czynny udział w tajnych spotkaniach w kościołach: przy ul. Karolkowej i na Żoliborzu.

11. Jerzy Józef Nobis

Był aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność” od 1980 r., członkiem Komisji Fabrycznej Związku przy Fabryce Samochodów Ciężarowych w Starachowicach. Odpowiadał za szkolenie działaczy Związku. Organizował szkolenia, odczyty oraz redagował komunikaty nadawane w radiowęźle fabrycznym. W okresie od 13 grudnia 1981 r. do 24 listopada 1982 r. był internowany i osadzony początkowo w Ośrodku Odosobnienia Kielce-Piaski, następnie przebywał w Ośrodkach przy Zakładzie Karnym w Załężu i w Łupkowie, skąd został zwolniony z internowania.

12. Ryszard Piziorski

Od 1979 r. kolportował na terenie Zakładów Mechanicznych „Ursus” ulotki i wydawnictwa wydawane przez Komitet Samoobrony Społecznej „KOR”. W 1980 r. zaangażował się w tworzenie struktur Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w ZM „Ursus”. Po wprowadzeniu stanu wojennego uczestniczył w strajku na terenie tego zakładu, który został spacyfikowany w nocy z 14 na 15 grudnia 1981 r. Po tych wydarzeniach został przeniesiony na inne stanowisko pracy, lecz nie zaprzestał prowadzenia podziemnej działalności opozycyjnej, co najmniej do 1983 r. Kolportował nielegalne wydawnictwa, prowadził zbiórki pieniędzy dla represjonowanych. Współpracował z działającą w konspiracji

Tymczasową Komisją Zakładową NSZZ „S” ZM „Ursus”, m.in. przy organizacji pielgrzymek i uroczystości religijnych.

13. Leszek Emil Popiolek

W latach 1982-1989 był członkiem Młodzieżowej Grochowskiej Grupy Oporu „Solidarni” RKW Mazowsze. W ramach działalności w tej organizacji kolportował wydawnictwa bezdebitowe, roznosił ulotki oraz rozrzucał je z wyrzutników pirotechnicznych, rozklejał plakaty, uczestniczył w akcjach emisji audycji z tzw. „gadał”, ochraniał akcje przeprowadzane przez podziemie. Był współzałożycielem i koordynatorem Agencji „Foto-Solidarność”. Fotografował ważne wydarzenia z działalności Grup Oporu i podziemia w Warszawie.

14. Józef Leon Siwak

W latach 1982-1989 brał udział w drukowaniu i rozpowszechnianiu podziemnych pism, takich jak: „Wiadomości”, „Tygodnik Mazowsze”, MKK „Wola”, „Nie chcemy komuny” oraz broszur i książek drugiego obiegu. Od 1984 r. do 1989 r. współpracował z działaczami Konfederacji Polski Niepodległej oraz Polskiej Partii Niepodległościowej. Brał także czynny udział w demonstracjach i manifestacjach patriotycznych oraz innych akcjach, takich jak malowanie napisów czy rozrzucanie ulotek. Dnia 3 maja 1983 r. został zatrzymany w Warszawie przez funkcjonariuszy KDMO Śródmieście za udział w nielegalnym zgromadzeniu. Od 1987 r. był członkiem Ruchu Katolickiej Młodzieży Niepodległościowej.

15. Dariusz Piotr Starko

Był działaczem NSZZ „Solidarność” w Państwowym Przedsiębiorstwie Geodezyjno-Kartograficznym w latach 1980-1983, a od 1983 r. działał w podziemnej „Solidarności” w Przedsiębiorstwie Projektowania i Wyposażenia Obiektów Przemysłowych „Prozepak”. 14 grudnia 1981 r. brał udział w akcji protestacyjnej przeciwko wprowadzeniu stanu wojennemu w PPGK, które zostało wówczas zmilitaryzowane. W okresie stanu wojennego kolportował ulotki, gazety i materiały związkowe. Zajmował się rozwieszaniem plakatów protestacyjnych przeciwko aresztowaniu członków Komisji Krajowej „Solidarności”. Uczestniczył we wszystkich zakładowych akcjach protestacyjnych w PPGK. Brał udział w akcji pomocy dla internowanych.

W 1983 r. został zmuszony do zmiany miejsca pracy. W „Prozepaku” dostarczał podziemną prasę członkom Związku. Wykonywał i rozprowadzał pisemne relacje z uroczystości patriotycznych organizowanych w kościele św. Stanisława Kostki oraz z mszy świętych za Ojczyznę. Wykonywał ulotki ukazujące przemoc władzy komunistycznej. Uczestniczył w protestach. Jawnie wypowiadał się na temat bezprawnych aresztowań członków Związku. Brał udział w zbiórkach na rzecz poszkodowanych działaczy „Solidarności”.

16. Małgorzata Stawiszyńska

W działalności konspiracyjnej posługiwała się pseudonimem „Kaśka”. W okresie od 1983 r. do maja 1986 r. była łączniczką szefa konspiracyjnej struktury RKW „Solidarności” Mazowsze, krypt. „Armenia”. Organizowała spotkania szefa „Armenii”. Odpowiadała m.in. za stały kontakt szefa „Armenii” z kierownikiem komórki „Kwadrat”. Przenosiła korespondencję, dokumentację, prasę podziemną oraz

gotowe wyroby wyprodukowane w konspiracji - nadajniki wykorzystywane przez Radio „Solidarność”. Kilkakrotnie przewoziła nadajniki Radia „Solidarność” do innych ośrodków podziemnej „Solidarności”, m.in. do Łodzi i Katowic. Do RKW Regionu Śląsko-Dąbrowskiego „Solidarności” przewiozła duży nadajnik „Berta”, zakłócający fonię na paśmie TVP.

17. Jerzy Szczepaniak

Był członkiem NSZZ „Solidarność” w Zakładzie Energetycznym Warszawa-Teren- w Rejonie Energetycznym i Licznikowni w Otwocku. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność związkową w podziemnych strukturach. Pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Tymczasowego Komitetu Zakładowego NSZZ „Solidarność”. W ramach tej działalności zbierał składki na cele związkowe, kolportował wydawnictwa bezdebitowe w Zakładzie i w Otwocku, uczestniczył w demonstracjach organizowanych przez opozycję. Wiosną 1989 r. zaangażował się w odbudowę struktur Związku. Działalność opozycyjną prowadził w latach 1981-1989.

18. Mirosław Jakub Wiatrowski

W latach 1982-1989 był aktywnym działaczem opozycyjnym związanym z NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolska Południowa oraz NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” na terenie Kalisza. Tworzył i kolportował ulotki o treści „antypaństwowej”. Zaangażowany był również w latach 1982-1989 w działalność Duszpasterstwa Rolników przy oo. Jezuitów w Kaliszu. Propagował wśród rolników potrzebę manifestowania sprzeciwu wobec władzy poprzez odmowę przyjmowania nakazów podatkowych.

19. Tadeusz Włodzimierz Wiąckiewicz

W latach 1984-1989 prowadził czynną działalność opozycyjną. Brał udział w drukowaniu i rozprowadzaniu dwutygodnika Komitetu Oporu Społecznego oraz innych biuletynów podziemnych. Zajmował się systematycznym zaopatrzeniem drukarni opozycyjnych w takie materiały jak papier, emulsja światłoczuła, diapozytywy do naświetlania. W maju 1989 r. brał udział w drukowaniu list wyborczych do tzw. częściowo wolnych wyborów.

20. Józef Andrzej Zborowski

Aktywnie uczestniczył w podziemnych strukturach opozycyjnych w Zakładach Mechanicznych „Ursus”. W dniu 13 maja 1982 r. brał udział w strajku na terenie ZM „Ursus”, za co został internowany w Ośrodku Odosobnienia Warszawa Białoleka od 15 maja 1982 r. Z internowania został zwolniony w dniu 14 czerwca 1982 r.

Pośmiertnie:

21. Franciszek Gosiewski

Był członkiem Komitetu Założycielskiego, a następnie przewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Ostrołęce oraz członkiem Zarządu Oddziału Ostrołęka NSZZ „Solidarność”. Inspirował akcje protestacyjne i kolportował wydawnictwa propagandowe Związku w miejscu pracy.

Z powodu aktywnej działalności związkowej już w lutym 1981 r. został wytypowany do internowania. Dnia 13 grudnia 1981 r. został uwięziony w Ośrodku Odosobnienia w Iławie. Ze względu na stan zdrowia 5 maja 1982 r. czasowo uchylono internowanie, a 20 czerwca 1982 r. wydano decyzję o zwolnieniu.

Dnia 31 sierpnia 1984 r. uczestniczył w mszy świętej odprawionej w kościele farnym w Ostrołęce z okazji czwartej rocznicy podpisania porozumień sierpniowych, a w 1987 r. – w mszach świętych w intencji ojczyzny i prelekcjach historycznych. W 1989 r. organizował struktury NSZZ „Solidarność” w Nadleśnictwie Ostrołęka.

22. Zbigniew Władysław Kędziński

Był żołnierzem AK. Został ranny w Powstaniu Warszawskim. Po zakończeniu wojny był członkiem PSL Stanisława Mikołajczyka. W 1981 r. został członkiem Obywatelskiego Komitetu Budowy Pomnika Ofiar Zbrodni Katyńskiej.

W latach następnych kontynuował działalność opozycyjną w Konfederacji Polski Niepodległej. Dnia 22 grudnia 1984 r. przewodniczył obradom II Kongresu KPN, który odbył się w wieży kościoła pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny przy ul. Przyrynek w Warszawie. Z powodu zaangażowania w działalność KPN, w 1984 r. został objęty śledztwem prowadzonym przez Prokuraturę Wojewódzką w Warszawie, dotyczącym kolportażu wydawnictw Konfederacji. Dnia 9 marca 1985 r. przeprowadzono rewizję w jego mieszkaniu przy ul. Bernardyńskiej w Warszawie. Odnaleziono wydawnictwa KPN i NSZZ „Solidarność”. Śledztwo zostało umorzone w 1986 r. na podstawie ustawy z 17 lipca 1986 r. o szczególnym postępowaniu wobec sprawców niektórych przestępstw. W 1989 r., po oficjalnym zarejestrowaniu, został wiceprzewodniczącym Komitetu Pamięci Katynia.

23. Rafał Pestkowski

Działalność opozycyjną rozpoczął w trakcie studiów na Politechnice Wrocławskiej. W 1984 r. współtworzył Centrum Informacyjne „Solidarności” Dolnego Śląska, zajmujące się zbieraniem oraz wymianą informacji dotyczących funkcjonowania struktur opozycyjnych na terenie całego kraju, którym kierował do 1989 r. Koordynował pracę łączników oraz kolportaż nielegalnej prasy i wydawnictw bezdebitowych, a także ich gromadzenie. W ramach tej działalności współpracował m.in. z Regionalnym Komitetem Strajkowym oraz z „Solidarnością Walczącą”.

24. Andrzej Roman

Jako szesnastolatek w 1944 r. był członkiem Armii Krajowej, gdzie posługiwał się pseudonimem „Kot”. Od 1957 r., z krótką przerwą w latach 60., pracował jako dziennikarz redakcji sportowej „Kurieria Polskiego”.

W latach 1980-1981 był członkiem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, należał również do grupy aktywnych organizatorów „odnowy” w Stowarzyszeniu Dziennikarzy Polskich. W 1982 r. został negatywnie oceniony przez komisję weryfikującą dziennikarzy, zaś w wyniku likwidacji gazety stracił pracę. Został zatrudniony w redakcji sportowej Spółdzielni Usług Dziennikarskich „Omnipress”. Jednocześnie był stałym współpracownikiem nielegalnego wydawnictwa „Most”, w którym opublikował, poza debitem, kilka własnych książek. W latach 1985-1989 był spikerem audycji Programu III Radia „Solidarność”. Ponadto napisał wiele tekstów do podziemnych czasopism m.in. „Tygodnika Wojennego”, „CDN – Głos Wolnego Robotnika” i „KOS”.

25. Jerzy Stasiak

4 września 1980 r. został członkiem Tymczasowego Zarządu Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Mazowsza, a następnie członkiem MKZ NSZZ „Solidarność” Regionu Mazowsze. Był też członkiem Komitetu Założycielskiego i Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Miejskich Zakładach Komunikacyjnych w Warszawie. Z powodu aktywnej działalności związkowej 13 grudnia 1981 r. został internowany w Ośrodku Odosobnienia w Warszawie Białołęce, z którego został zwolniony 9 stycznia 1982 r.

W listopadzie 1982 r. został skierowany na trzymiesięczne ćwiczenia wojskowe do J.W. 2198 w Czarnem.